

eKlasszikus

KRÚDY GYULA
SZINDBÁD

Krúdy Gyula: Szindbád

Krúdy Gyula
Szindbád
(Részlet)

(Részlet)

eKönyv Magyarország

eKönyv Magyarország
<http://ekonyv.hu>

ISBN: 978-963-317-208-7

Szindbád

Midőn új kiadásban látom újra régi hajósomat, elfog a kétség:

vajon így történt-e minden, mint az ifjúkor szemével láttam?

Én már nem is emlékezem pontosan a dolgokra.

Fiatal olvasóim a megmondhatóí, hogy helyesen és igazságosan cselekedett-e Szindbád.

Menj, hajós, vitorláidra szívek vannak hímezve!

1917. Tavasz

K. GY.

Szindbád-történetek

Tájékoztató

A hajós életéből következnek itt történetek, amelyeket fiatal nők és ifjak itt-ott tán hitetlenkedve olvasnak. Ő, majd megismernek ők is mindeneket; csodákat, amelyeknek létezéséről fogalmuk sincsen a fiatalkorban; a nők kimondhatatlan jóságát, midőn az ágy szélén üldögélve hosszú hajukat fésülik, és oly szent szerelemmel, megadással szólnak a férfiúhoz, hogy élete végéig biztonságban érezheti magát; és nők gazságát, midőn csak ökölbe lehet szorítani a kezét, megfenni a kést, a kardokat, felporozni a pisztolyt, vérrel áldozni, vérbeforult szemmel felébredni, és jajgatva, kezét, párnát harapdálva elaludni...

Szindbád a másvilágon sokszor csodálkozott, hogy egyetlen nőt sem ölt meg életében. Midőn a kocsi elment vele a vidékről, ahol a nők hatalma megszűnik, a hintóból visszaneézett, és többnyire imádkozó, jóságos nőket látott maga mögött.

“Mégis furcsa - gondolta magában -, hogy a nők inkább jól viselik magukat, mint rosszul. Szegénykék mindenüket ideadták, amivel pillanatnyilag rendelkeztek, a csókjukat, az álmukat, a sóhajtásukat, és belopták nevem esti imádságukba - csodálkozhattak is odafenn, hogy mennyi öreg apa és édesanya meg apró gyermek nevével együtt szállott fel a Szindbád neve... Jók voltak, szegénykék, és az ifjúságot ezentúl arra oktatja Szindbád, hogy tisztelje a nőket, mint a virágokat, mint furcsa, gyenge, sokszor kifosztott, megcsalt, megkínzott lényeket... Mily meghatók ők, hogy bármennyit csalódtak, bármennyit sírtak, keseregtek: életük végéig sohasem tudnak máson odaadó komolysággal gondolkozni, mint a szerelmen. A szerelem nekik minden: levegőjük, szomjúságuk, csodálkozásuk. Mintha egy létező, megfogható valami volna a szerelem, úgy beszélgetnek róla. - Igaz, hogy ezután nyomban a divat következik a nők gondolatvilágában.”

“Isten áldjon meg benneteket, drága jó nők, asszonyok és szüzek, grófnék, kereskedőnék és félbolond zsidónék, akik remegő ajakkal, hitetlen mosollyal, de vágyakozó, elámult szívvel hallgatták, ha Szindbád jókedvébe, halkított hangon, mintha csak a maga mulattatására tenné: tele hazudta a fejeket, a lelkeket, a szíveket hangulatokkal, színekkel, elgondolkozásra való szavakkal... Olykor ablakon ugrott ki elátkozott kastélyokból, és hazamenet egy másik nőért sírt. Máskor szinte kábultan, az arató mit sem látó szemével járt közöttük, egyformán nyúlt a tearózsa után és az útszéli bogáncsért, és reggelre elfelejtette a neveket - elfelejtette hangjukat, amelybe szinte egész életüket öntötték -, elfelejtette végtelen önfeláldozásukat, a veszélyeket, amelyeknek magukat alávetették, és különös, drága esküvésüket, amelyet egy szent barát gyakorlottságával vett ki Szindbád belőlük. Mind megesküdtek boldogan a szerelmi órában... Igazán mindegy, hogy volt-e egyetlenegy is, aki megtartotta esküvését? És, ó, hányszor kínálták ékszerüket, pártfogásukat, jövő életüket.”

- Holnap újra látjuk egymást - mondták, holott Szindbád már becsomagolt az utazásra.

- Elhozom a gyermekeim arcképét legközelebb - ígérték, midőn már másik nő várt a hajósra egy állomáson.

- Most már sohasem hagyjuk el egymást - vélekedtek.

Pedig a vitorlákat már kifeszítették, és Szindbád csak a kedvező szelet várta.

Mit szerettek?

Szerették a jó bánásmódot.

A legtöbb nővel jósággal, szelíden, gyermek módjára kell bánni, bolondságaikat helyeselni, kicsinyességüket nagyszerűnek találni, az új ruhát észrevenni; nyert ügyed van, ha a legkisebb új szalagot megdicséred. Csodálatos, hogy éppen a legokosabb nők, akik magukat “üzletasszonynak” is szokták nevezni, mily könnyen beleegyeznek abba, hogy a férfiak el vannak ragadtatva az új cipőjüktől!

Szerették a szép szavakat.

Szerették a zenét, a virágot, az érzékeny sétákat, könnyes órákat, fájdalmas elbúcsúzásokat; szerettek minden kis eseményt, amely mindennapi, megszokott életmódjukban egy percre megállította az óramutatót.

Szerették az önfeláldozást.

Hisz sok nő sértésnek veszi, ha a férfiú nem fenyegetőzik azzal, hogy majd felkötöti magát az ablaka alatt egy fára. És a gazdag nők csaknem jobban örvendenek az apró ajándékoknak, mint a szegények, a reászorultak.

Szerették a "vőlegény" szót, szerették a "szerető" szót - szerettek sírig tartó szövetségre lépni nyomban az első találkozáskor, és egészen bizonyos, hogynem gondoltak komolyan arra, hogy valamikor vége lesz a szerelemnek. Szerették a szép, hosszú leveleket - és bár gyakran nem olvasták végig, megsértődtek, ha a levél nem volt elég terjedelmes. Szerették, ha szerelmi jelvényeiket: hajszálakat, harisnyakötőket, zsebkendőket, imakönyveket, hajtűket, cipőket, zsüpponokat, gyűrűket, apró kis cédulákat, vasúti jegyeket, hervadt virágokat, szalagocskákat, emlékezetes faleveleket, fátyolokat, együtt talált patkószegeket, arcképeket, pénzdarabokat, süteménymaradványokat, kavicsokat, cigarettacsutkákat, gombokat, ingeket, könyveket, fűzőzsinórokat, üres gyufaskatulyákat megőrizték a férfiak. Ah, egy nő, aki nagyon jó volt Szindbádunkhoz, és vagyona kezelésével megbízta, tanácsait pénzügyekben megfogadta, ékszeresdobozát Szindbádnál elhelyezte, sőt válópere titkos iratait is a hajós őrizetébe adta: a szerelem végeztével elszámolást semmiről nem kért, csak *Az Est* egy példányáról, amelyre Bécs és Budapest között a vasúti kocsiban furcsa dolgokat rajzolt az előkelő hölgy, amilyent utcagyerekek szoktak rajzolni krétával magányosan álló házak falára. Nyugtalan, álmatlan, boldogtalan volt, míg a régi újságpéldány elő nem került. "Látja? Ennyire szerettem én magát!" - mondta fájdalmasan, és a gyertya lángjánál körömfeketényi darabokra égette a hírlapot.

Szerették a háziasságot.

Szindbád egy drága hölgynek nagy örömet okozott, midőn megtanult tőle harisnyát kötni. Más hölgyek viszont sugároztak a boldogságtól, ha Szindbád egy szeget vert be a képráma alá, lakatosmunkát végzett a ház körül, és falun korán felkelt, hogy a fejés rendben történt-e? Voltak hölgyek Szindbád régi ismeretségei között, akik mindent megbocsátottak, ha a hajós a hentesnél néhány hatosért füstölt húst vásárolt a gazdag, bőséges vacsora pótlásához. Mások egy szobában bezárva tartották a hajóst, földszinten, csendben, rejtegetve, és boldogan aludtak az emeleten.

És szerették a rendet. Szerették összeírni Szindbád adósságait, komolyan, összeráncolt homlokkal gondolkoztak, hogy lehetne az adósságokat megszüntetni. "Majd meglátja, mily gyönyörű a nyugodt élet!" - mondták különösen az érettebb nők, akik azt akarták elhíttetni a hajóossal, hogy csupán a lelkükkel szeretnek. Ah, ezek a lelki szerelmek mindig nagyon mulattatták Szindbádot! Lehajtotta a fejét, magában mosolygott, csendesesen várt, hogy mit is akarnak vele az asszonyok? Eltiltották a bort, a kártyát, a feslett nőket, a fehéreneműt rendben tartották, és örvendeztek, mikor a hajós besötétedéskor álmodást színlelt. Hányszor eskették meg Szindbádot a hosszú élet folyamán, hogy kockához nem nyúl, és a bort csak kis poharakból issza! A hajós már pontosan tudta az esküformát, magától letérdepelt, és örvendezett, ha túlesett a dolgon. Néhány napig nagyon jól érezte magát, hálás, nagy csókokkal borította el a nő kezét, átnézegette a gazdasági számadásokat, és garasok miatt pörölt a gazdatiszttal, míg egy napon megszökött a háztól, anélkül hogyelőre bejelentette volna.

Szerették barnák, szőkék, soványak és kövérek - és a hajós mindegyikről azt hitte, hogy most találta meg az igazi szerelmét, amint igazi szerelme volt ő is a nőknek, akik sohasem felejtették el végleg.

Évek múltával is jöttek üzenetek a távolságokból. Nők visszakíváncoztak, unatkoztak, emlékeztek; nevetni, sírni, kacagni, bosszankodni, boldognak lenni óhajtottak. De Szindbád nem tért vissza, mert számon tartotta az el-

hagyott nőket, hogy kivel csalták meg távozása után. A fájdalom és a mindig keserűséggel jelentkező csalódás visszatartotta, hogy bármikor is megtudta volna bocsátani a nők bebizonyított hűtlenségét. Gazember volt, a közép-korban valamennyi börtönt végigülte volna, orrát, fülét levagdalták volna, és mindig azt hitte, hogy igazat mondott. S ami a legnagyobb elvetemültség jele: sohasem tudott megbocsátani a nőknek. Valamely természetfölötti, valamely csodálatos égi tüneményt vélt a nőkben, a szentek hűségét és a vértanúk jóságát... Kést szorongatott a kezében, ha a nők más férfiaké lettek, holott ő már régen elutazott a városból.

Mégis, mit szeretett Szindbád?

Szerette a nők lábát s a hófúvásos időjárást.

A vidéki tánciskolát és a kis vendégfogadót, ahol ismeretlenül üldögélt, és a fogadónénak szöktetést ígért.

Az őszi liget vérfoltos faleveleit és az elhagyott szélmalomokat, ahol majd egyszer meggyilkolja azt a nőt, kit legjobban szeretett.

A melankolikus kocsiutat, hegyek között, és a vándorcirkusz-társaság lovarművésznőjének mosolyát, amelyet az elküldött virágcsokrokért kapott.

Szerette a harisnyát kötő idős asszonyok sírvirágszagú meséit régi szerelmeikről és a hazugságokat, amelyeket egy zárdanövendéknek mondhat el a vasúti kocsifolyosóján.

Szeretett felvidéki városokban sohasem látott, polgári ártatlanságú, sokgyermekes nőknek szerelmet vallani, hirtelen tovább utazni, és havas éjszaka, néptelen, zezugos utcán kis ablakokon bekandikálni, hogy vajon mi történik az éji mécses világítása mellett.

Szeretett kezeket, hajakat, női neveket, asszonyhangokat és simogatásokat. Szeretett alvó fiatal leányok álmában előjönni, és az álarcosbálon a tévedt nőt hercegasszony módjára körüludvarolta, a finomtanlan kézhez verset mondott.

Mindent szeretett, ami hazugság, illúzió, elképzelés, regény - ha egyszer rózsaszínű trikóban játszhatott volna a magasban a trapézen! - ha orgonista lehetett volna a hercegi kastélyban - ha gyóntatóatya a jezsuiták templomában! Keresett nőorvos Pesten vagy a nőnevelésben fiatal tanár! Éjjeli lámpa a Sacré Coeurben vagy nagybetű az imádságban, amelyet a nők kedveseikért mondanak a ferencieknél. Ablaküveg, amelyen át csókot küldenek, szentképcske a párna alatt, selyemszalag a vállfűzőben és rejtegetett költő, akinek műveit fiatal nők titkos helyen olvassák.

És mindenért hiába rajongott, amit életében elérni óhajtott. Nem vigasztalta a százhet nő, aki viszonszerette, aki képzelődésében kábult emlékezésbe ringatta, aki mindegyik hozott magával valami újat, alig megérthetőt és sohasem elfelejthetőt: egy hangot, egy mozdulatot, egy illatot, egy furcsa szót, egy sóhajt... Hisz még százhétnél több volt azoknak a nőknek a száma, akik Szindbád ábrándvilágában piros karikákon hintáztak. Akiket mind szeretni szeretett volna. Akikre egyszerű látás után is úgy gondolt, mintha csak a kezét kellene kinyújtani értük. Szenvedélyesen, rajongva, halántékban lüktető vérrel vette számon a nőket a városban - a hervatag szépeket, mielőtt elhervadnának; a nyílóban levő tearózsákat, akik gondtalan elbizakodottsággal, rózsaszínű füffel, jószagú nyakkal, párnás tenyérrel és keletiesen elkényeztetett tekintettel néztek el Szindbádunk feje fölött; a zárt bimbókat és mezei vadvirágokat, akik friss szájukból másoknak adták a forrásvíz gyanánt bugyborékoló kacajt, és a művésznőt, aki már sokat szeretett. Az életörömtől jajgatva, torkában dobogó szívvel járt-kelt a világban, mikor a nők tavasszal és nyáron új ruhákat felvették. A pesti hölgy fehér blúza és az utazónő zöld szoknyája, olcsó cipőcskéje a hivatalnoknőnek és a fodrásznő fekete köténye, nagy tollai a negyvenéves dámának és az ápolónő fehér ruhája, a budai elszegényedett grófnő fekete nyakkendője és a színésznő trikónadrágja, a páholyban a gyöngyházlátcsövet tartó

asszonykéz és a társaskocsi magas hágcsójára felkapaszkodó női láb, zsidónők turbékoló kacagása és az áhítatosan meghajló fehér nyak a szent budai templomokban: ó, sokat foglalkoztatták Szindbádot, amíg élt... Ám ruhátlanul egyformák a nők, s a boldogtalan Szindbád erre sohasem gondolt.

Sőt halála után, midőn a hófúvással vagy a síró őszi széllel elszökösött a kriptából, útja elvitte olyan helyekre, ahol legfeljebb egy szalagcsokorra kötött harisnyakötőre vagy egy női vállra emlékezett. És ezek talán kedvesebb emlékei voltak, mint a várromok, a folyópartok, a néma kertek, ahol bűbájos szerelmi mámorban, nőkért öngyilkos lett.

[1915]